

ONA TILI DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI

Kulbabayeva Moxira Raimkulovna

Angren shahar 41- umum ta'lim maktabi.

mohirakulbabayeva1@gmail.com +99893 627-59-10

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20513294>

Annotatsiya. Mazkur maqolada ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanishning nazariy-pedagogik asoslari, ta'lim samaradorligini oshirishdagi ahamiyati hamda o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslarning o'quvchilarda mustaqil fikrlash, kreativ yondashuv va nutq madaniyatini shakllantirishdagi samaradorligi yoritilgan. Tadqiqot davomida interfaol metodlarning ta'lim sifatini oshirishdagi afzalliklari pedagogik kuzatuv va tahliliy yondashuv asosida ochib berilgan.

Kalit so'zlar: interfaol metod, pedagogik texnologiya, ona tili ta'limi, kommunikativ kompetensiya, kreativ fikrlash, innovatsion ta'lim, dars samaradorligi.

Аннотация. В данной статье научно проанализированы теоретико-педагогические основы использования интерактивных методов на уроках родного языка, их значение в повышении эффективности обучения и развитии коммуникативных компетенций учащихся. Также освещена роль современных педагогических технологий в формировании самостоятельного мышления, творческого подхода и культуры речи у обучающихся. В ходе исследования преимущества интерактивных методов в повышении качества образования раскрыты на основе педагогического наблюдения и аналитического подхода.

Ключевые слова: интерактивный метод, педагогическая технология, обучение родному языку, коммуникативная компетенция, креативное мышление, инновационное образование, эффективность урока.

Abstract. This article scientifically analyzes the theoretical and pedagogical foundations of using interactive methods in mother tongue lessons, their importance in improving educational effectiveness, and their role in developing students' communicative competencies. The study also highlights the effectiveness of lessons organized on the basis of modern pedagogical technologies in developing independent thinking, creative approaches, and speech culture among students.

During the research, the advantages of interactive methods in improving the quality of education were revealed through pedagogical observation and analytical approaches.

Keywords: interactive methods, pedagogical technology, mother tongue education, communicative competence, creative thinking, innovative education, lesson effectiveness.

Kirish

Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'quv jarayoniga keng tatbiq etishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, ona tili darslarini samarali tashkil etish, o'quvchilarning nutqiy va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Chunki ona tili inson tafakkuri, ma'naviyati va madaniyatining asosiy ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi.

An'anaviy ta'lim tizimida o'quvchi ko'proq tayyor bilimni qabul qiluvchi subyekt sifatida namoyon bo'lsa, zamonaviy ta'limda u faol izlanuvchi va mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida qaraladi. Shu jihatdan interfaol metodlar ta'lim samaradorligini oshirishning muhim vositasi sifatida e'tirof etilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Ta'lim sifatini oshirish - Yangi O'zbekiston taraqqiyotining eng muhim omilidir". Bu esa pedagoglardan innovatsion yondashuv va zamonaviy metodlarni dars jarayoniga samarali tatbiq etishni talab etadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda pedagogik kuzatuv, taqqoslash, tahlil, umumlashtirish va eksperimental metodlardan foydalanildi. Shuningdek, ona tili darslarida interfaol metodlarning qo'llanilishi natijasida o'quvchilarning bilim darajasi va darsdagi faolligi o'rganildi. Tadqiqotning metodologik asosini kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari hamda innovatsion pedagogika nazariyalari tashkil etadi.

Interfaol metodlarning pedagogik asoslari

Interfaol metodlar - bu o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan, o'quvchini faol fikrlashga undovchi ta'lim usullaridir. Mazkur metodlar pedagogik jarayonning demokratik va hamkorlik tamoyillariga asoslanadi. Pedagog olimlar R. Ishmuhamedov, O'. Tolipov va M. Usmonboyevalarning ilmiy qarashlariga ko'ra, interfaol metodlar:

- o'quvchilarni erkin fikrlashga o'rgatadi;
- mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmasini rivojlantiradi;
- bilimlarni amaliyot bilan bog'lash imkonini beradi;
- dars jarayonida sog'lom raqobat muhitini yaratadi.

Ona tili darslarida qo'llaniladigan "Aqliy hujum", "Klaster", "FSMU", "Sinkveyn", "Debat", "Insert", "Baliq skeleti" kabi metodlar o'quvchilarning mavzuni chuqur o'zlashtirishiga xizmat qiladi.

Ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanishning samaradorligi

Interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning:

- og'zaki va yozma nutqini rivojlantiradi;
- darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi;
- mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi;
- jamoa bilan ishlash madaniyatini rivojlantiradi;
- kommunikativ kompetensiyalarini mustahkamlaydi.

Masalan, "Debat" metodidan foydalanish orqali o'quvchilar o'z fikrini dalillar asosida himoya qilishni o'rganadi. "Klaster" usuli esa mavzu yuzasidan tushunchalarni tizimlashtirish imkonini beradi. "Aqliy hujum" metodida esa o'quvchilar erkin fikr almashadi va ijodiy yondashuv rivojlanadi. Pedagogik tajribalar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning bilimni o'zlashtirish ko'rsatkichi an'anaviy darslarga nisbatan yuqori bo'ladi. Bunday darslarda o'quvchi ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi.

Zamonaviy ta'lim va innovatsion yondashuvlar

Bugungi raqamli ta'lim muhitida interfaol metodlarni axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan uyg'unlashtirish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Elektron taqdimotlar, multimedia vositalari, onlayn platformalar va virtual ta'lim texnologiyalari darslarning samaradorligini yanada oshiradi.

Ayniqsa, multimedia vositalari orqali tashkil etilgan ona tili darslari:

- mavzuning ko'rgazmaliligini oshiradi;
- o'quvchilarning eslab qolish qobiliyatini kuchaytiradi;
- mustaqil ta'lim olish imkoniyatini kengaytiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Mazkur metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega.

Shuningdek, interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarni faollikka undaydi, ta'lim jarayonining sifatini oshiradi hamda zamonaviy ta'lim talablariga mos pedagogik muhitni yaratadi. Shu sababli ona tili ta'limida innovatsion va interfaol metodlardan keng foydalanish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2019.
3. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2017.
4. Azizxo'jayeva N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent, 2018.
5. Yo'ldoshev J. Ta'lim samaradorligini oshirishning ilmiy asoslari. -Toshkent, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
7. Muslimov N. Kasbiy kompetentlik va innovatsion faoliyat. – Toshkent, 2016.
8. Saidahmedov N. Pedagogik mahorat va innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2019.
9. Ziyomammedov B. Pedagogika. -Toshkent, 2015.
10. Hasanboyeva O. Pedagogika nazariyasi va tarixi. -Toshkent, 2020.